

הכלכלה הישראלית: נקודות חוזק ואתגרים

**כנס ירושלים לכלכלה וחברה 2014 של לשכת רואי
חשבון בישראל**

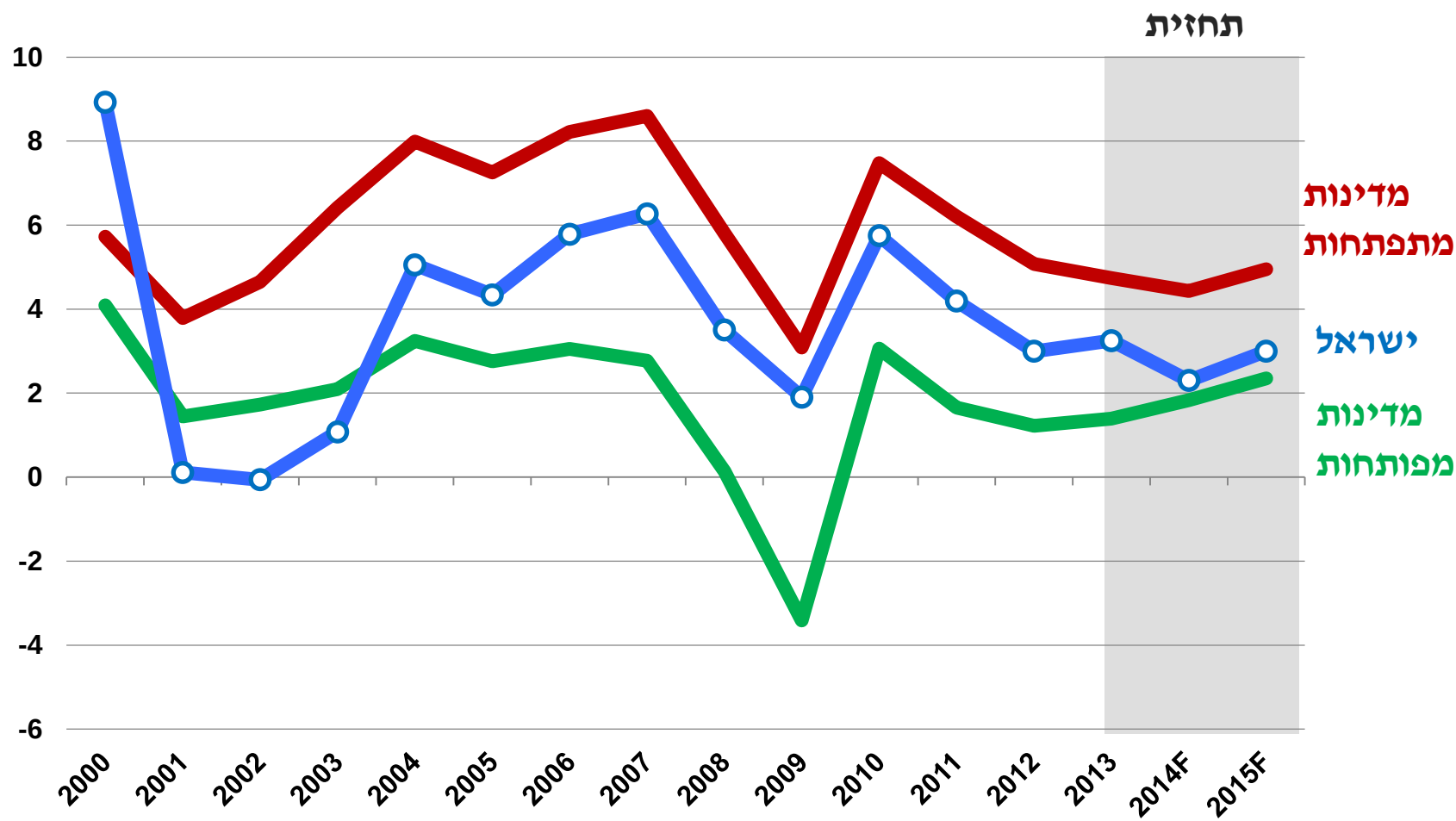
ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

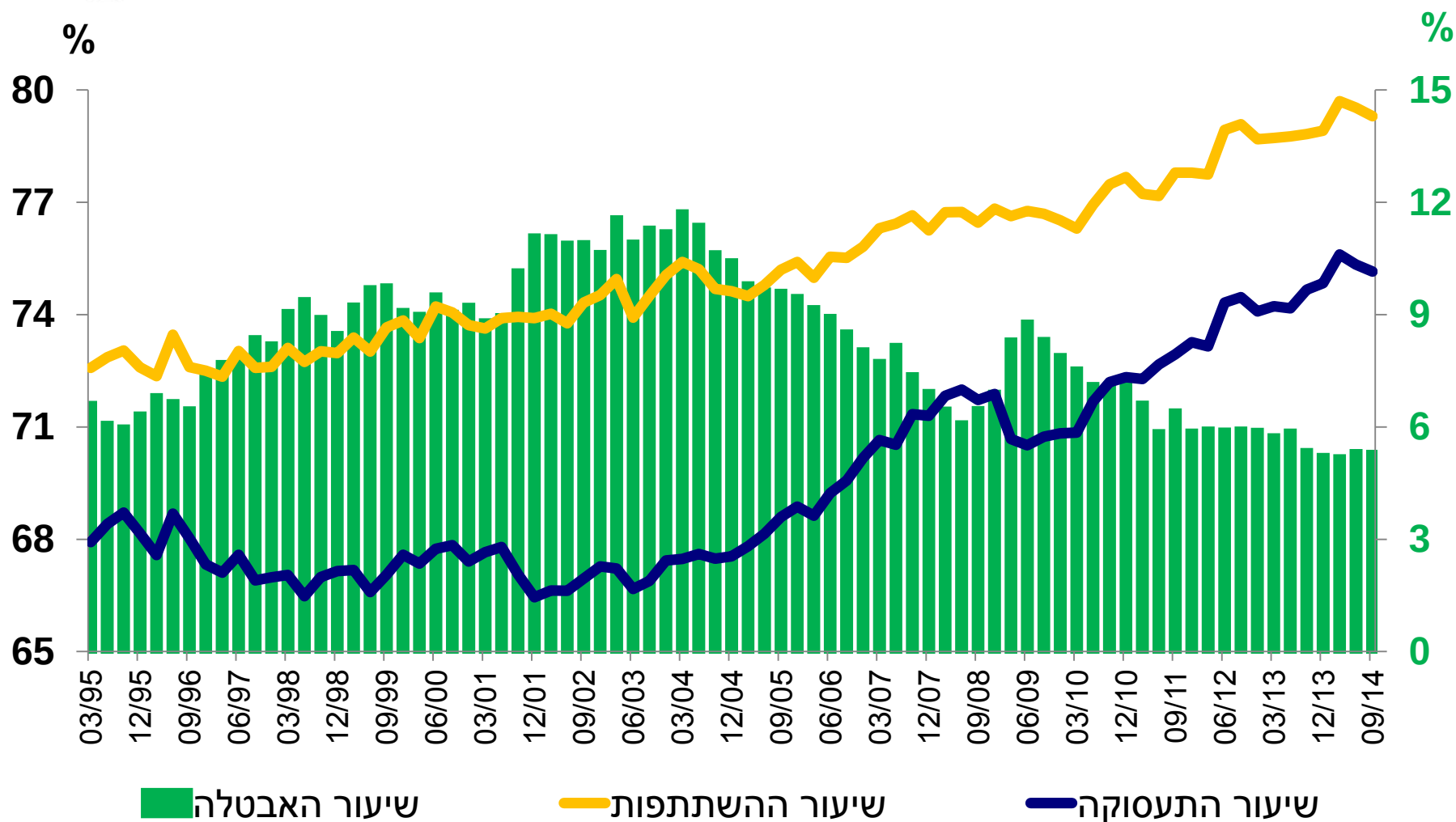
21 בדצמבר, 2014

הצמיחה בישראל, במדינות המפותחות והמתפתחות

ש"ש שנתי, 2000-2015F

המדיניות המוניטרית

עמידה במטרות בנק ישראל:

- שמירה על יציבות מחירים, כמטרה מרכזית
- תמיכה במדיניות הכלכלית ובמיוחד בצמיחה, בתעסוקה ובצמצום הפערים
- תמיכה ביציבות המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה

כלי המדיניות של בנק ישראל בתקופה האחרונה:

כלים מוניטריים:

- ריבית בנק ישראל
- התערבות ישירה בשוק מטבע החוץ

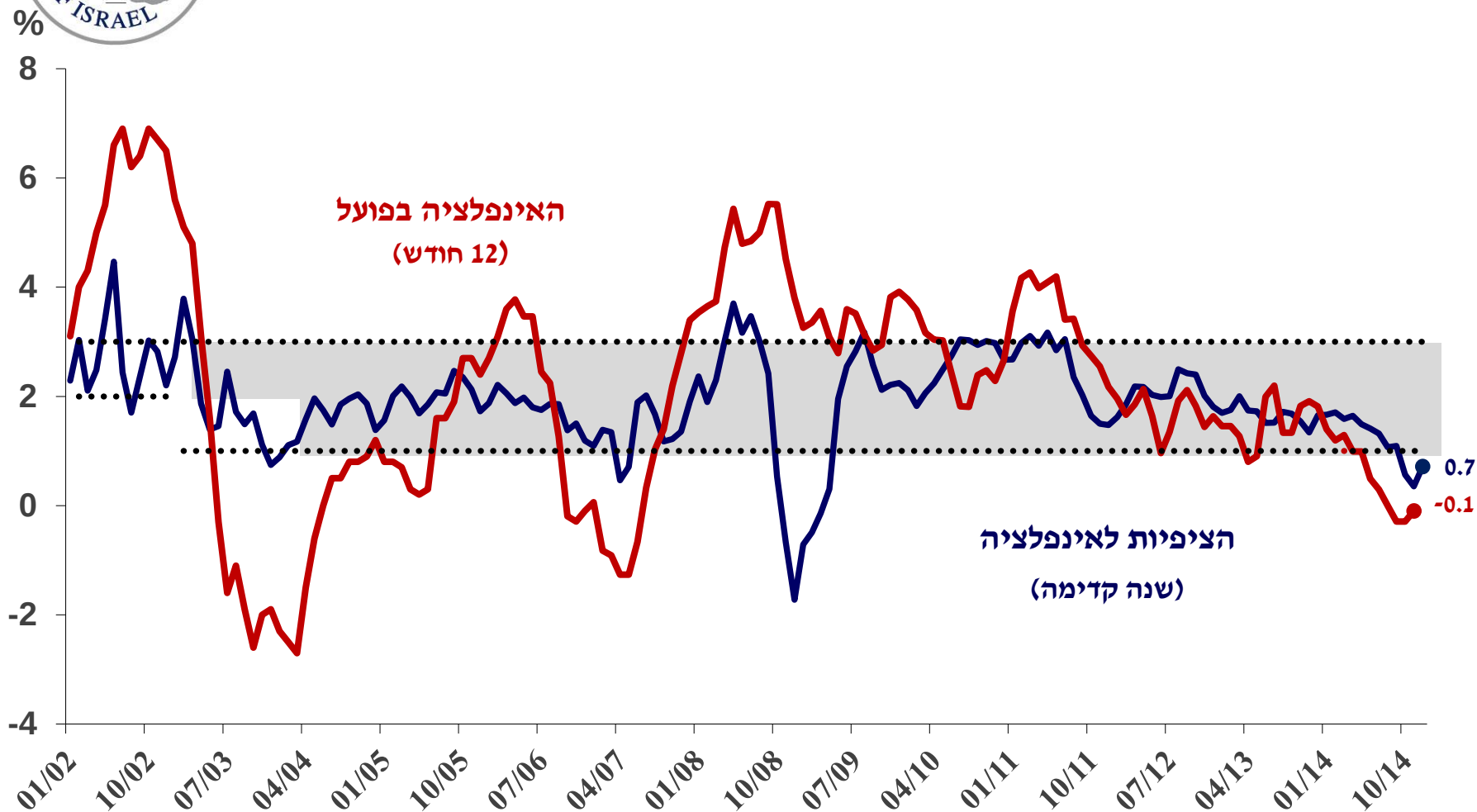
כלים יציבותיים:

- צמצום הסיכונים בשוק המשכנתאות באמצעות מגבלות שונות

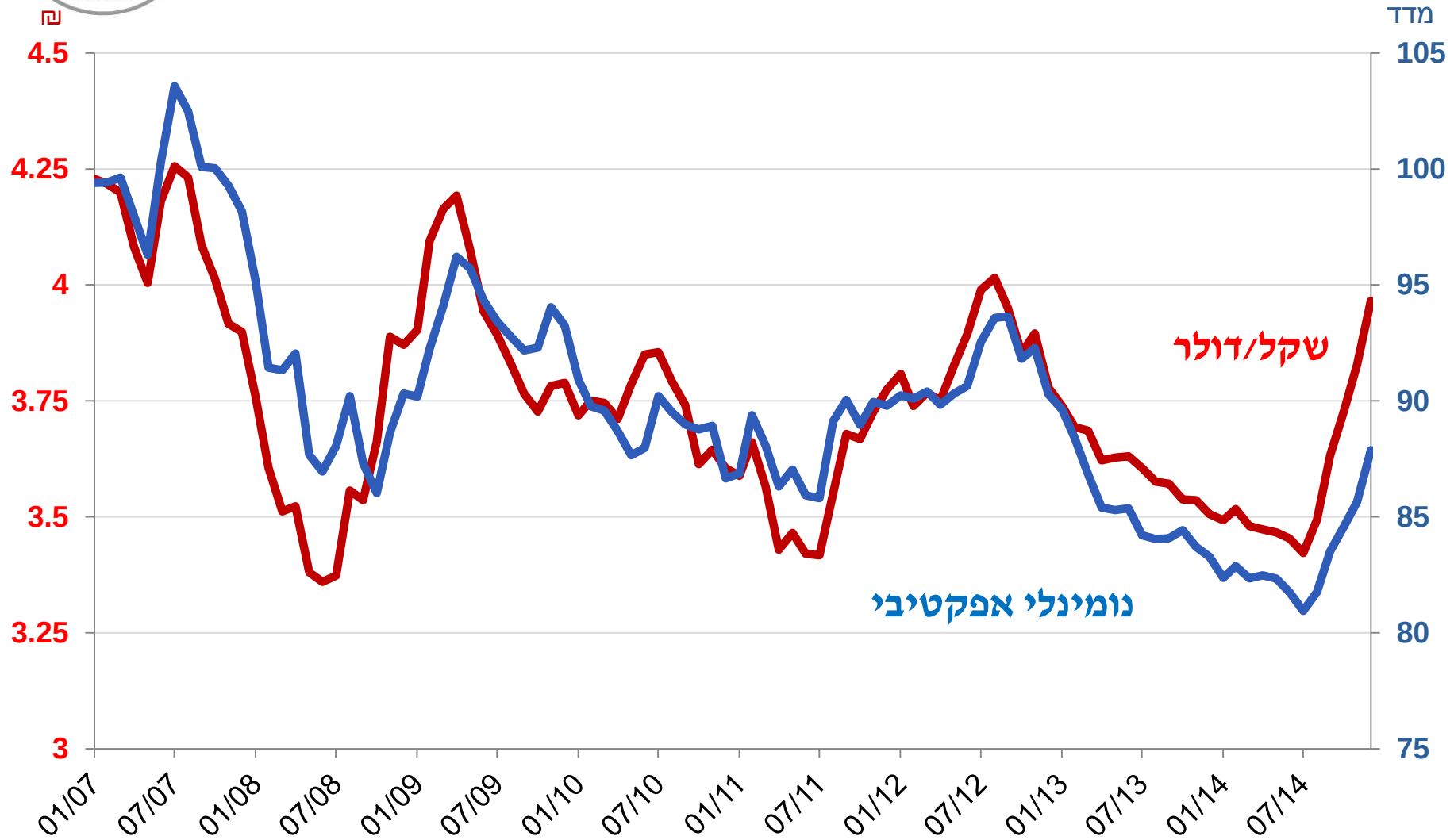
הציפיות לאינפלציה והאינפלציה בפועל - נמוכות מהיעד

2002-2014

שערי החליפין: שקל-דולר ונומינלי אפקטיבי

2007-2014, ממוצע חודשי

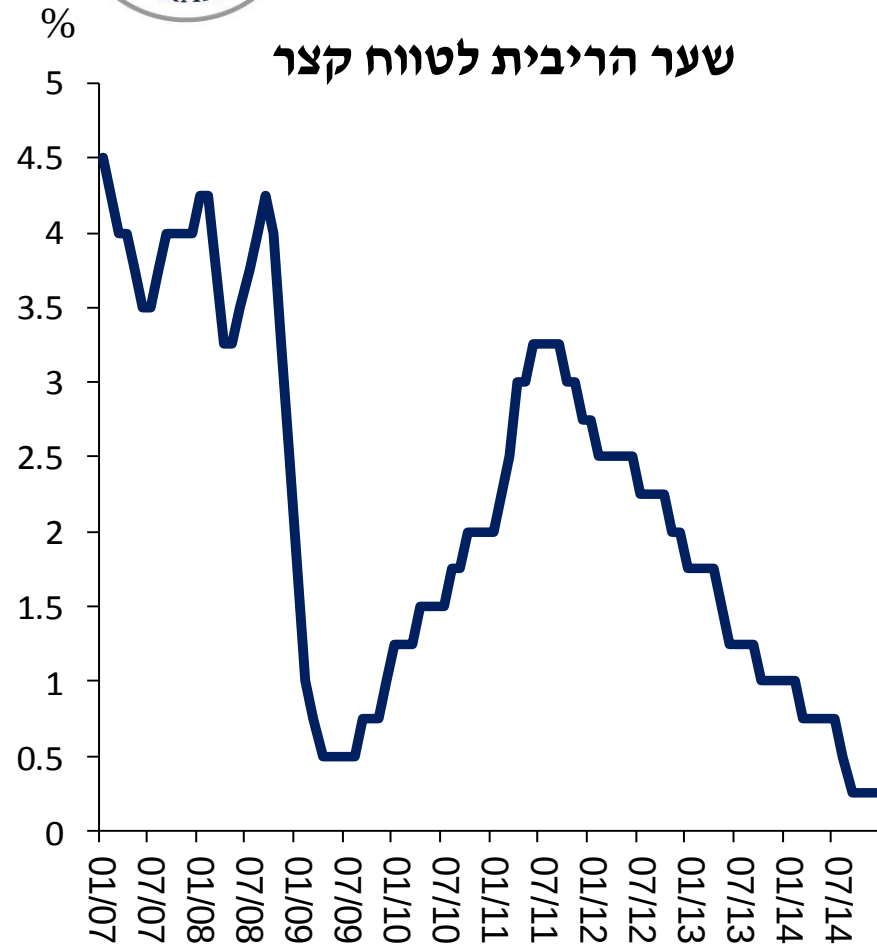

כלי המדיניות העיקריים של בנק ישראל

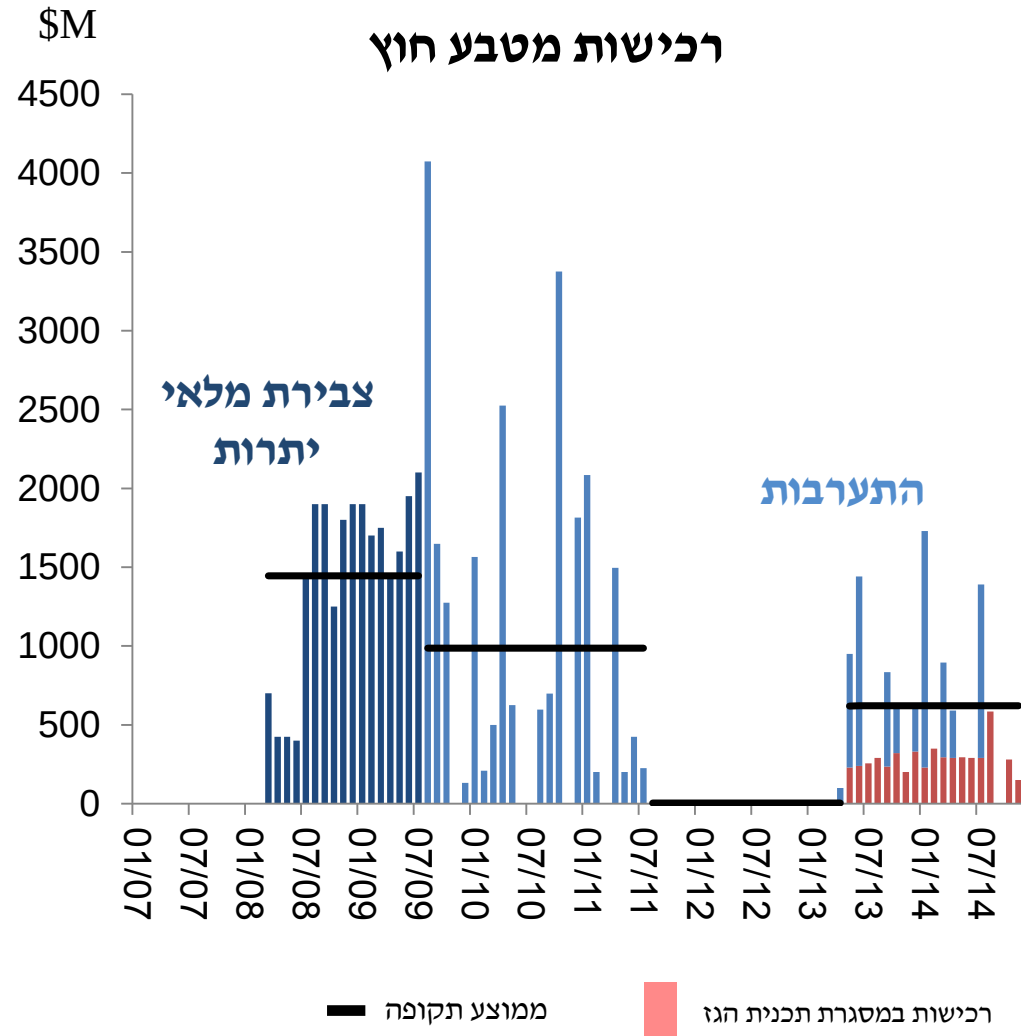
2007-2014

שער הריבית לטווח קצר

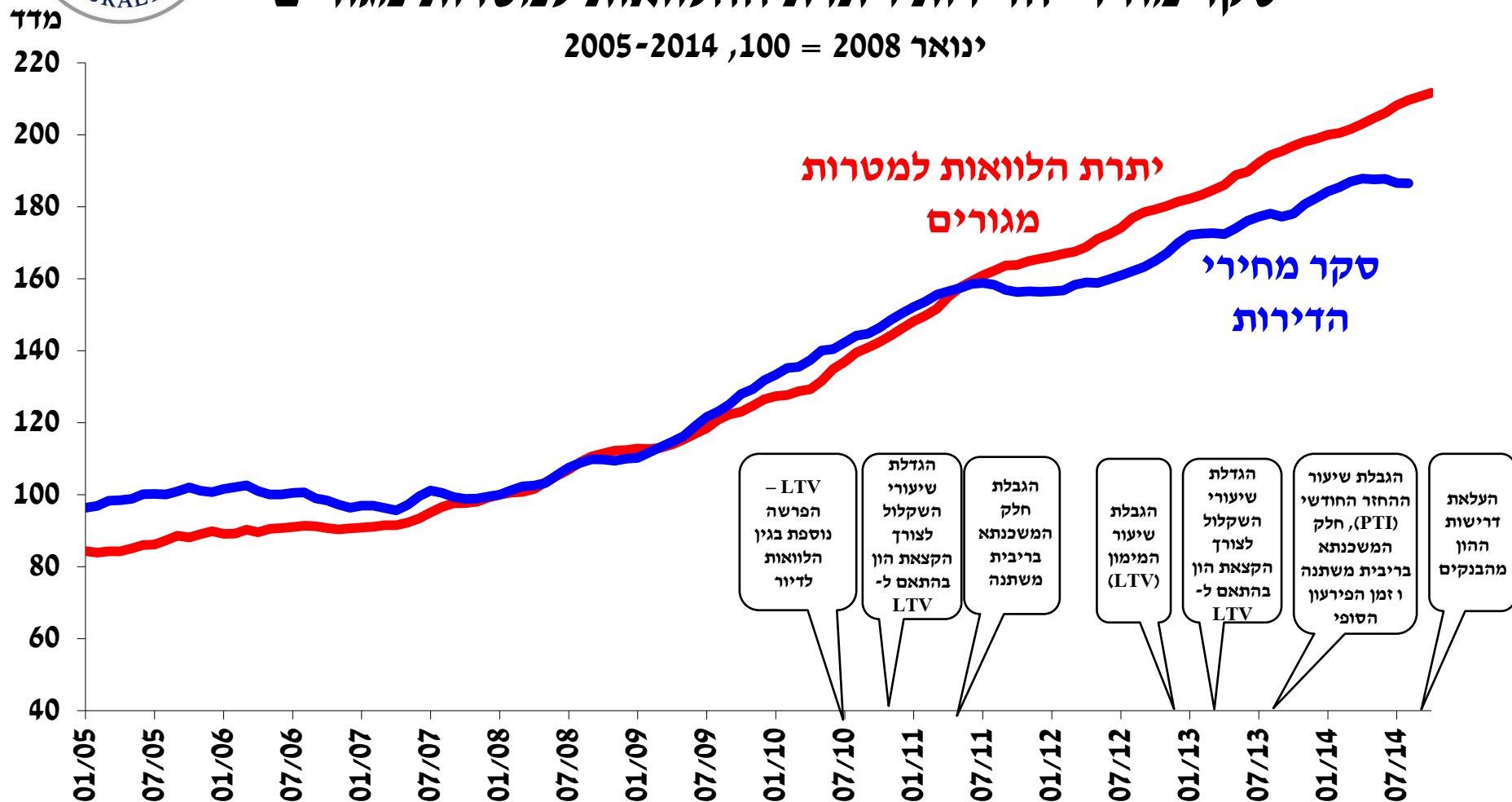

רכישות מטבע חוץ

סקר מחירי הדירות ויתרת ההלוואות למטרות מגורים

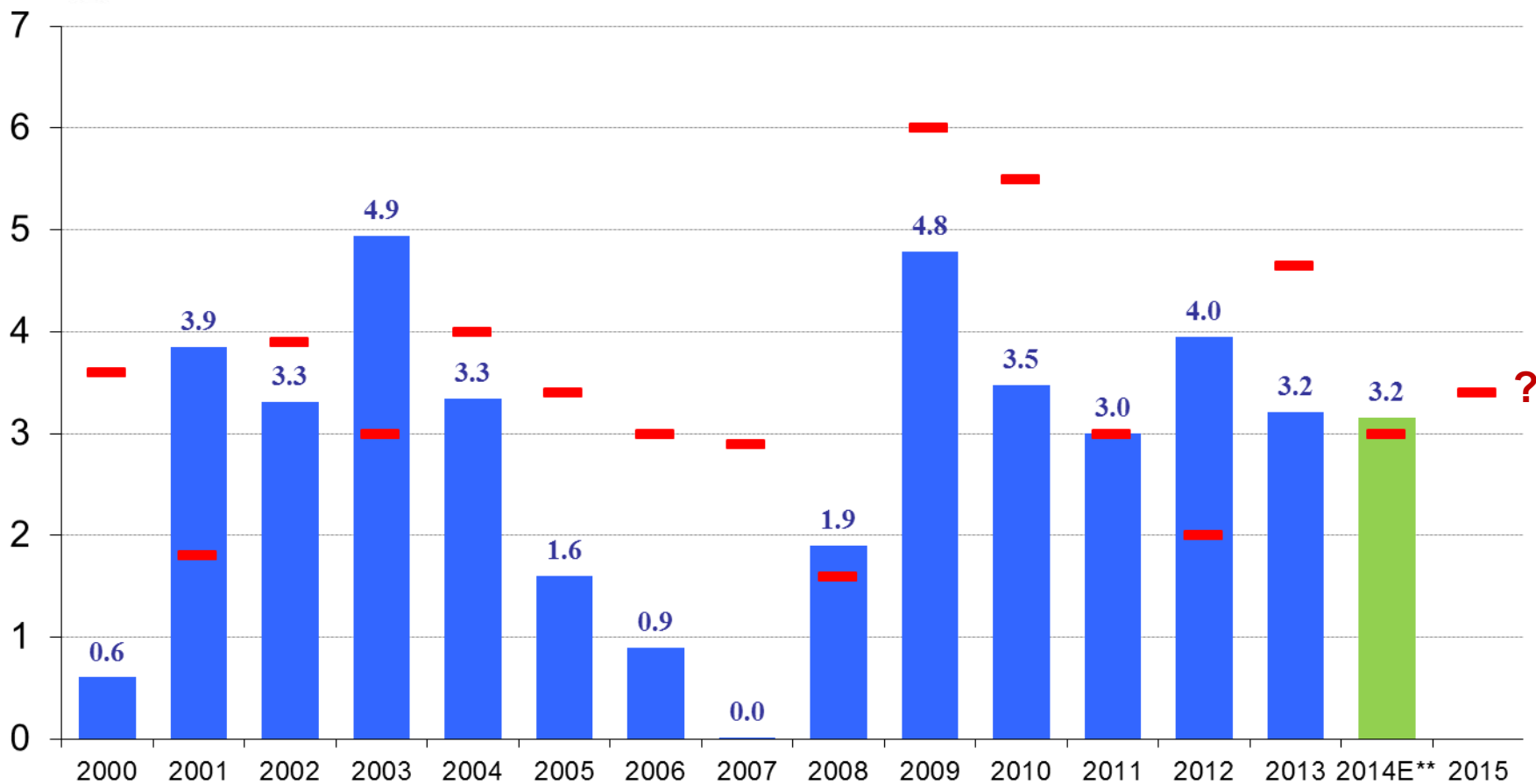
ינואר 2008 = 100, 2005-2014

המצב הפיסקלי

גירעון הממשלה * ותקרת הגרעון אחוזי תוצר, 2000-2015

* הנתונים ללא "רווחי בנק ישראל הממומשים" וללא מתן אשראי.

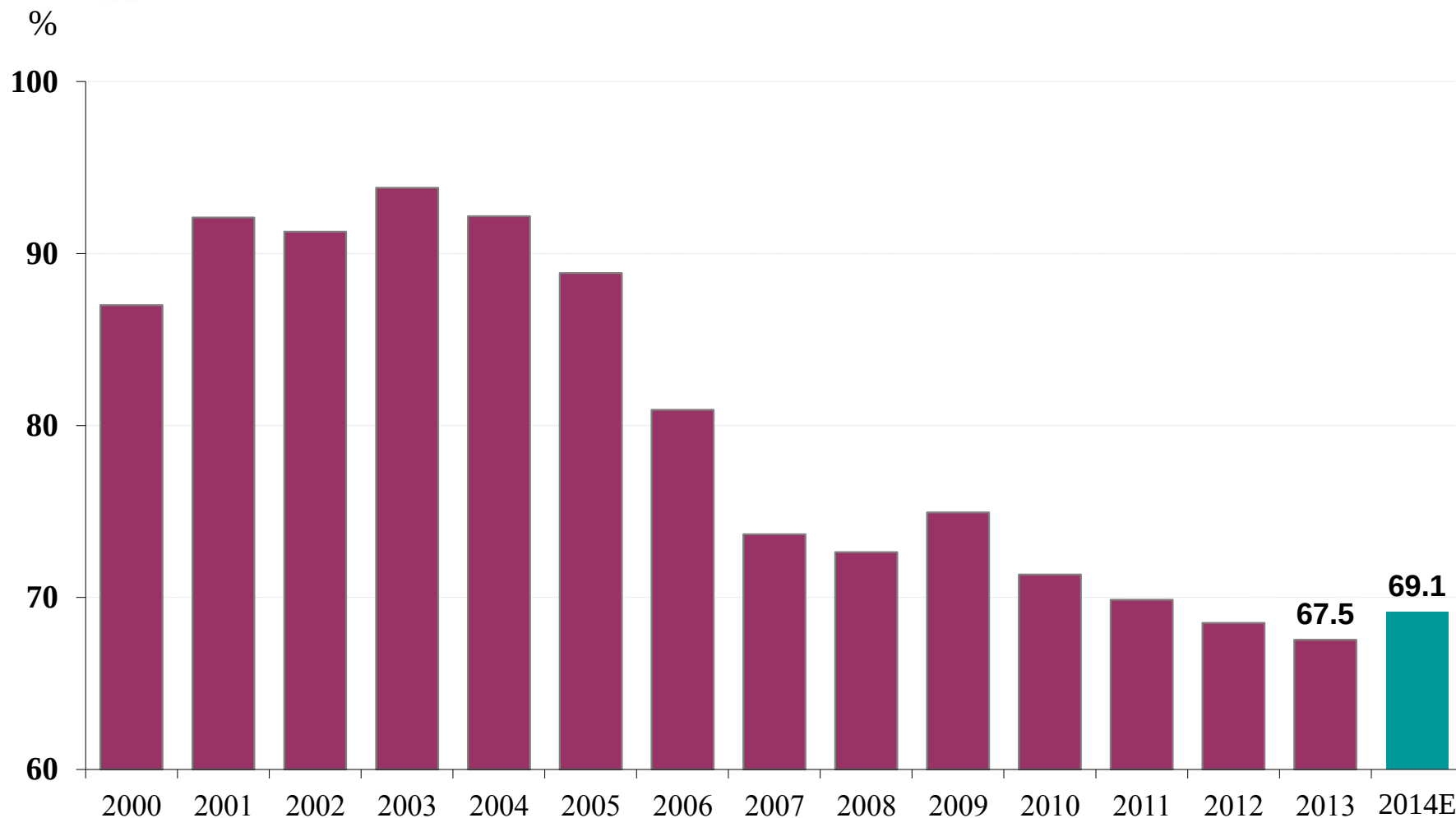
** אומדן בנק ישראל

באדום : תקרת הגירעון.

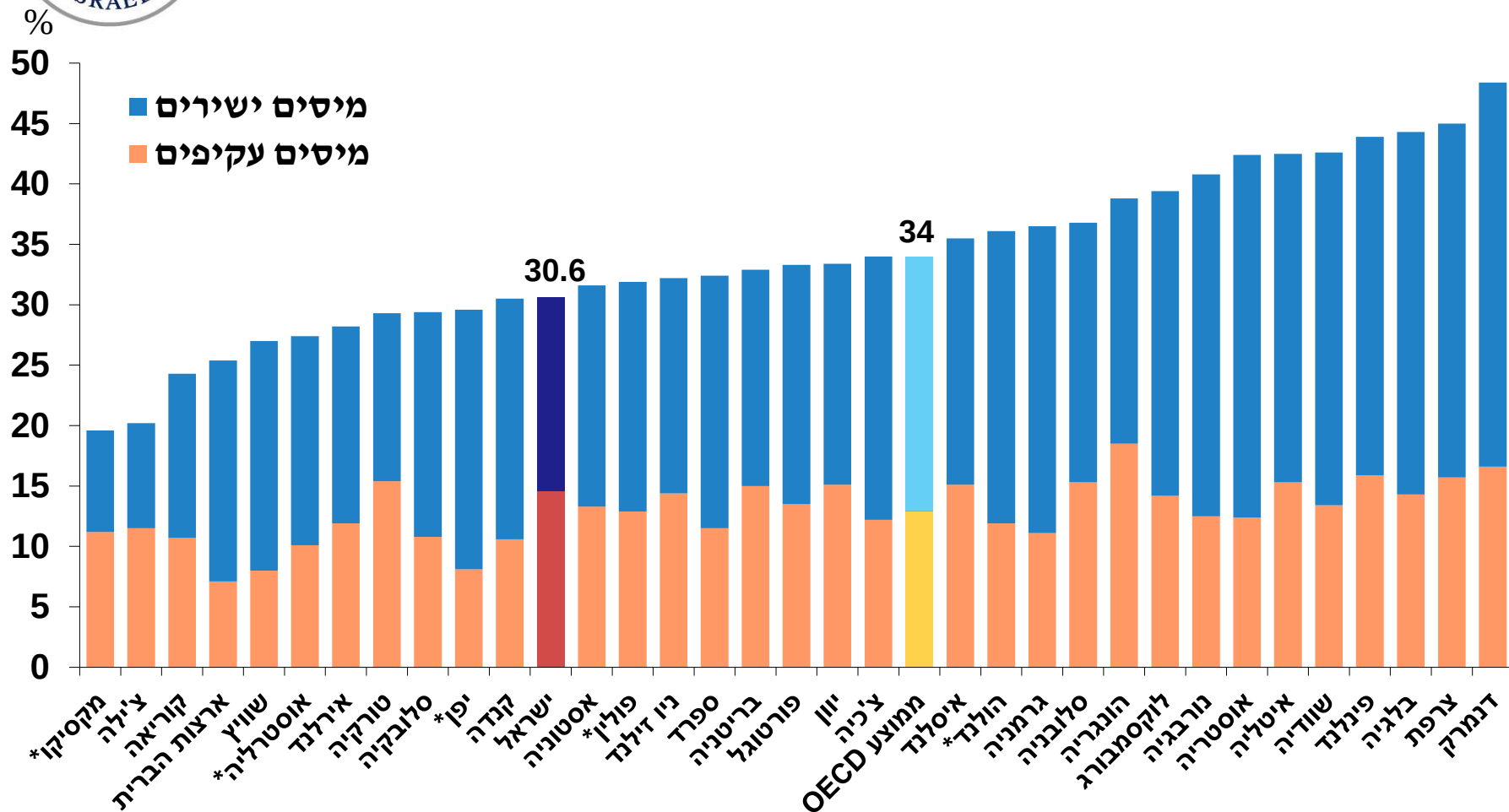
החוב הציבורי ברוטו

אחוזי תוצר, 2000 – 2014E

נטל המס בהשוואה למדינות המפותחות

2013, אחוזי תוצר

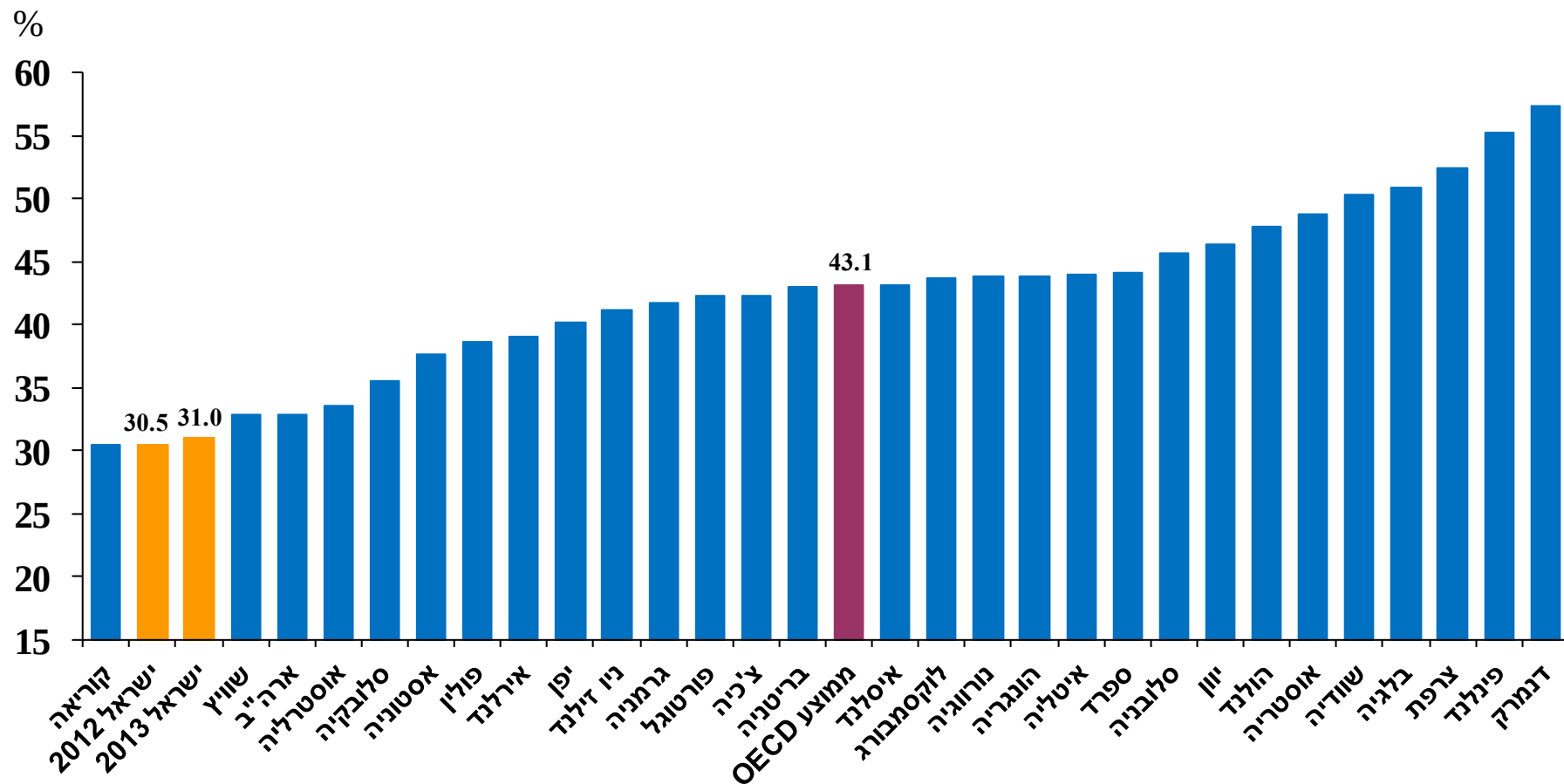

* נתוני 2012

**ממוצע OECD מחושב כממוצע פשוט של מדינות ה-OECD

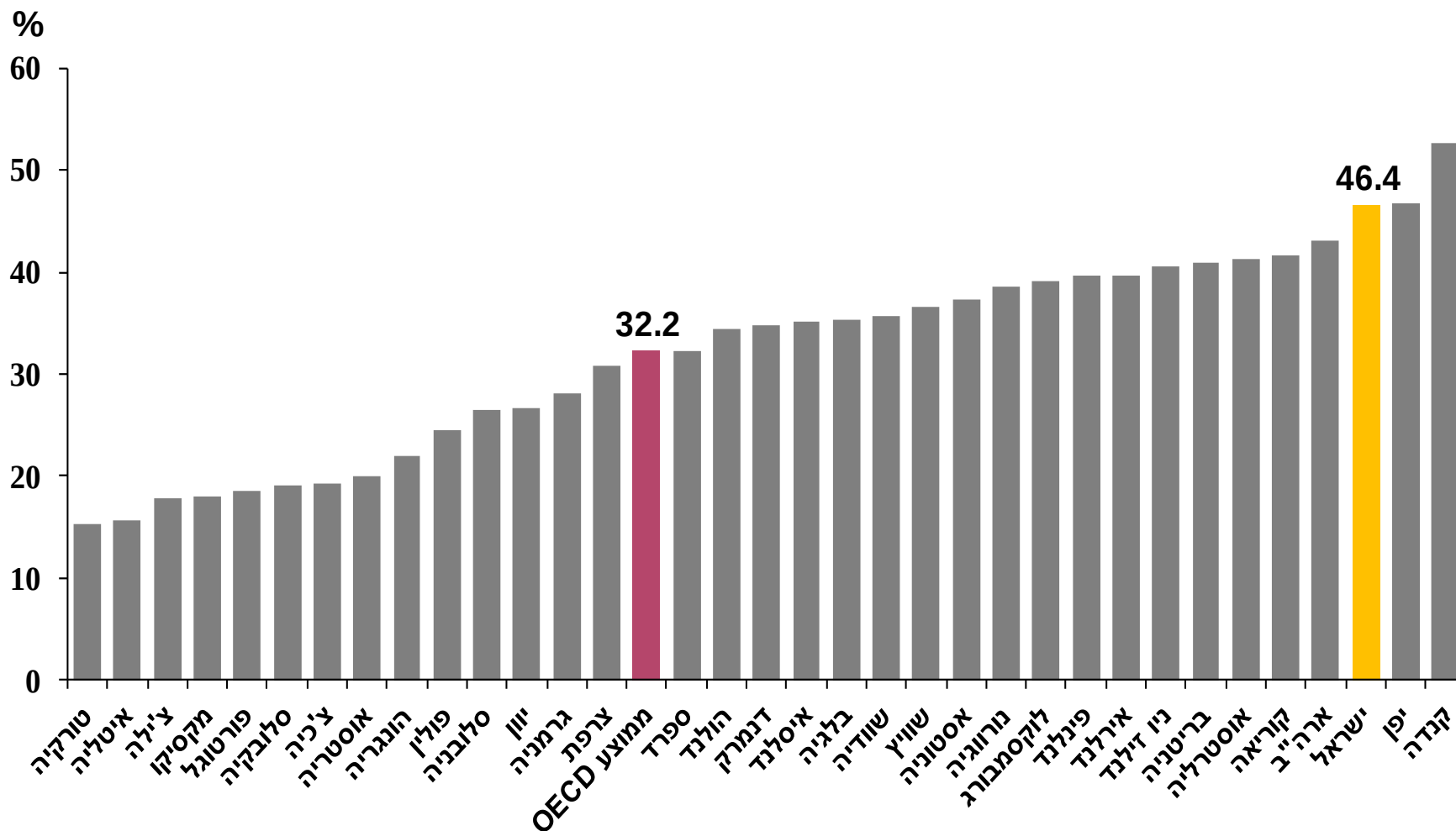
הוצאות האזרחית ללא ריבית בהשוואה למדינות המפותחות

2012 אחוזי תוצר

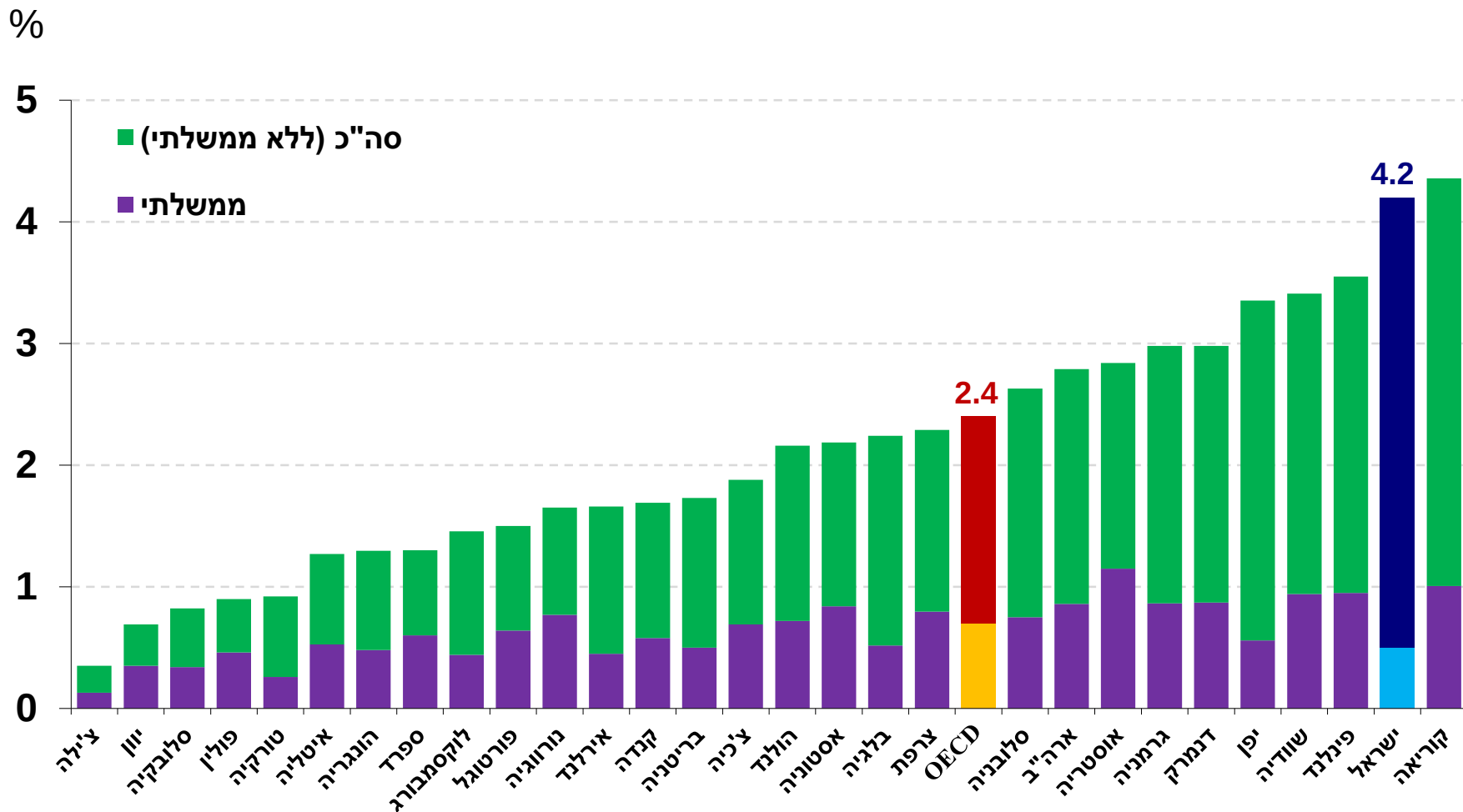
* ההוצאה האזרחית מחושבת על ידי הפחתת התשלומים על הריבית והוצאות הביטחון מסך הוצאות הממשלה.

נקודות חוזק

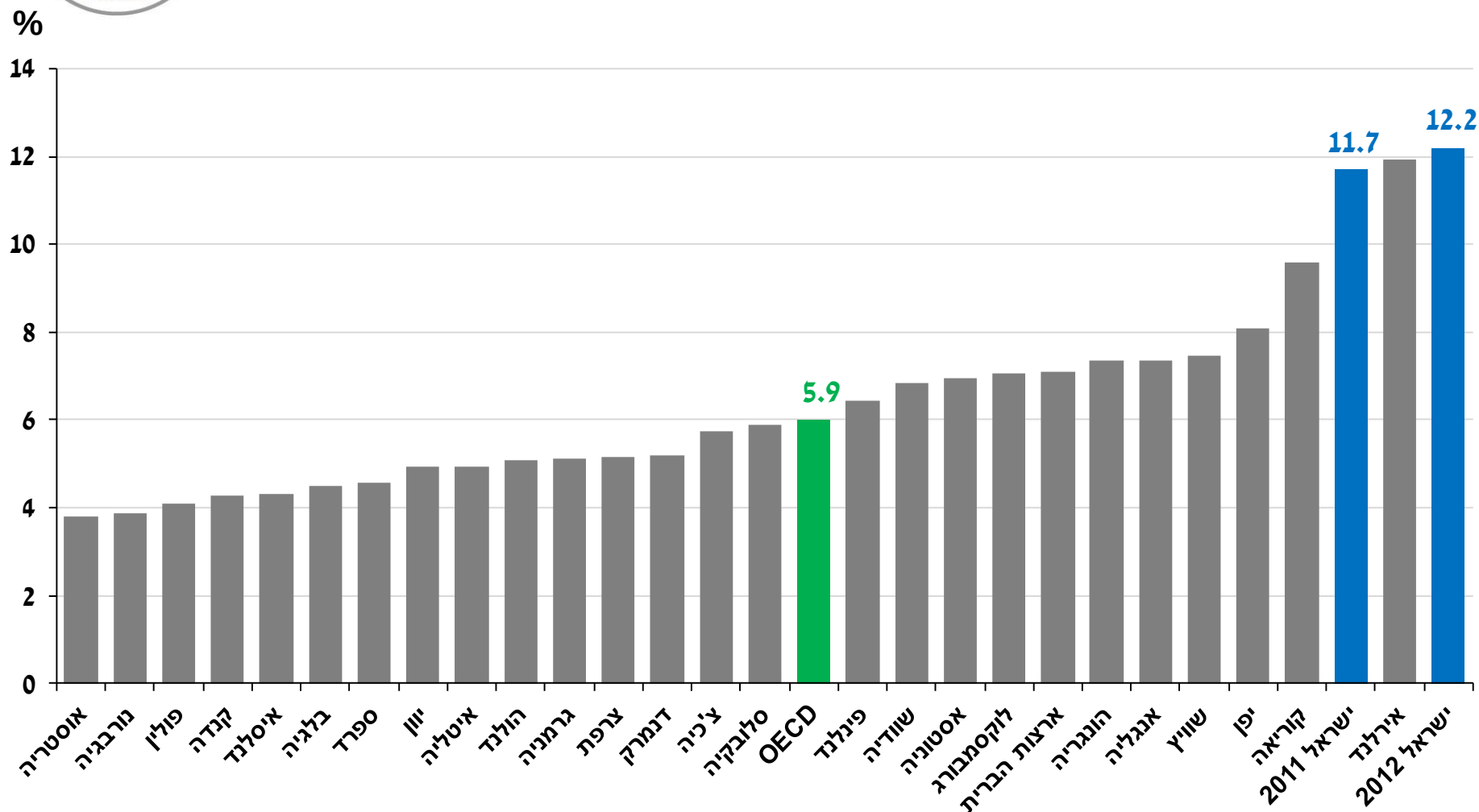
ההוצאה הלאומית על מחקר ופיתוח

אחוזי תוצר, 2012

ערך מוסף גולמי של ענפי טכנולוגיית המידע (ICT)

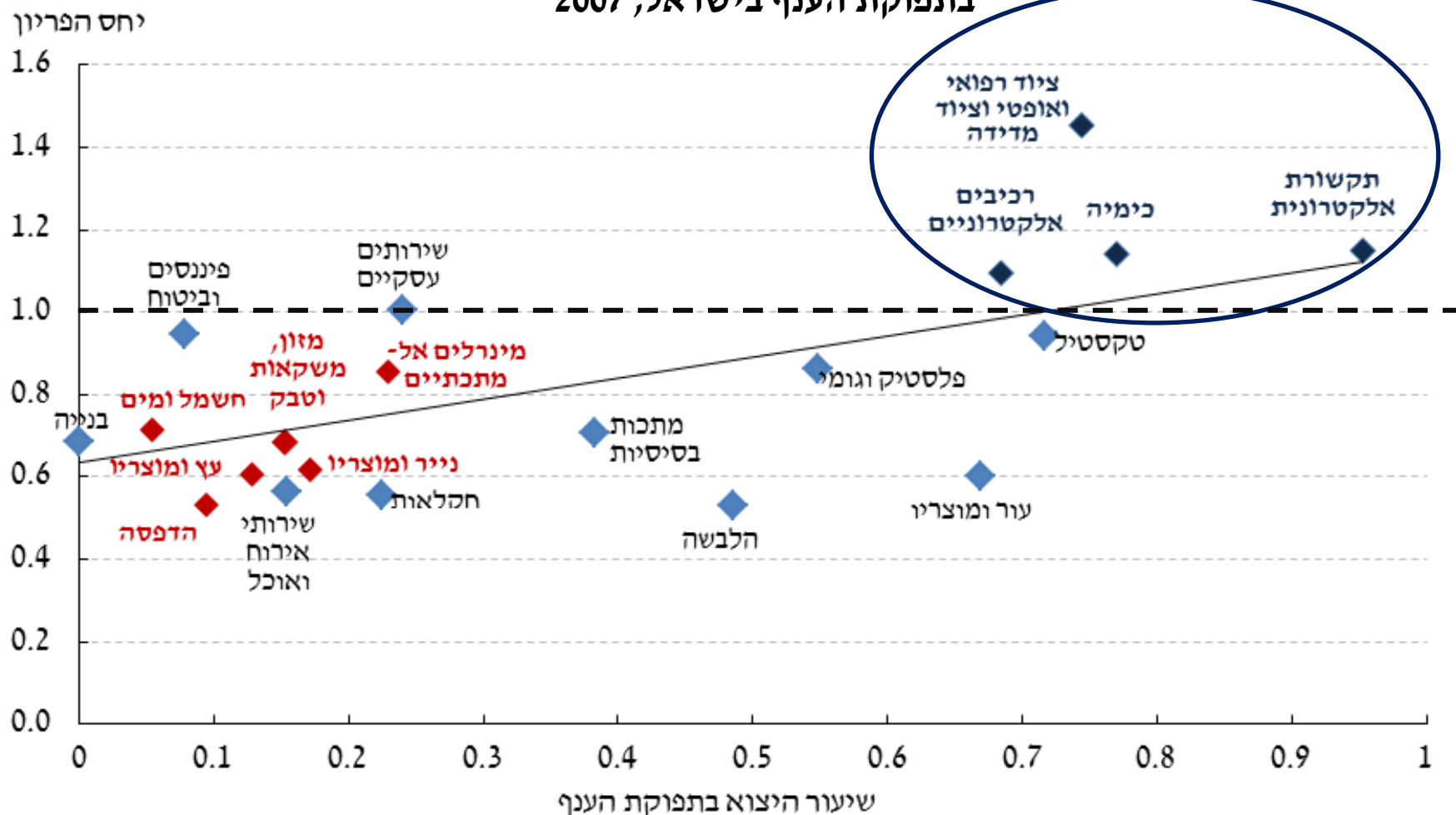
אחוזי תוצר, 2011

*מידע על ישראל לקוח מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

פער פריון לעובד חיובי בענפים המתאפיינים בשיעור יצוא גבוה

פער הפריון הענפי בין ישראל לממוצע ה-OECD ושיעור הייצוא
בתפוקת הענף בישראל, 2007

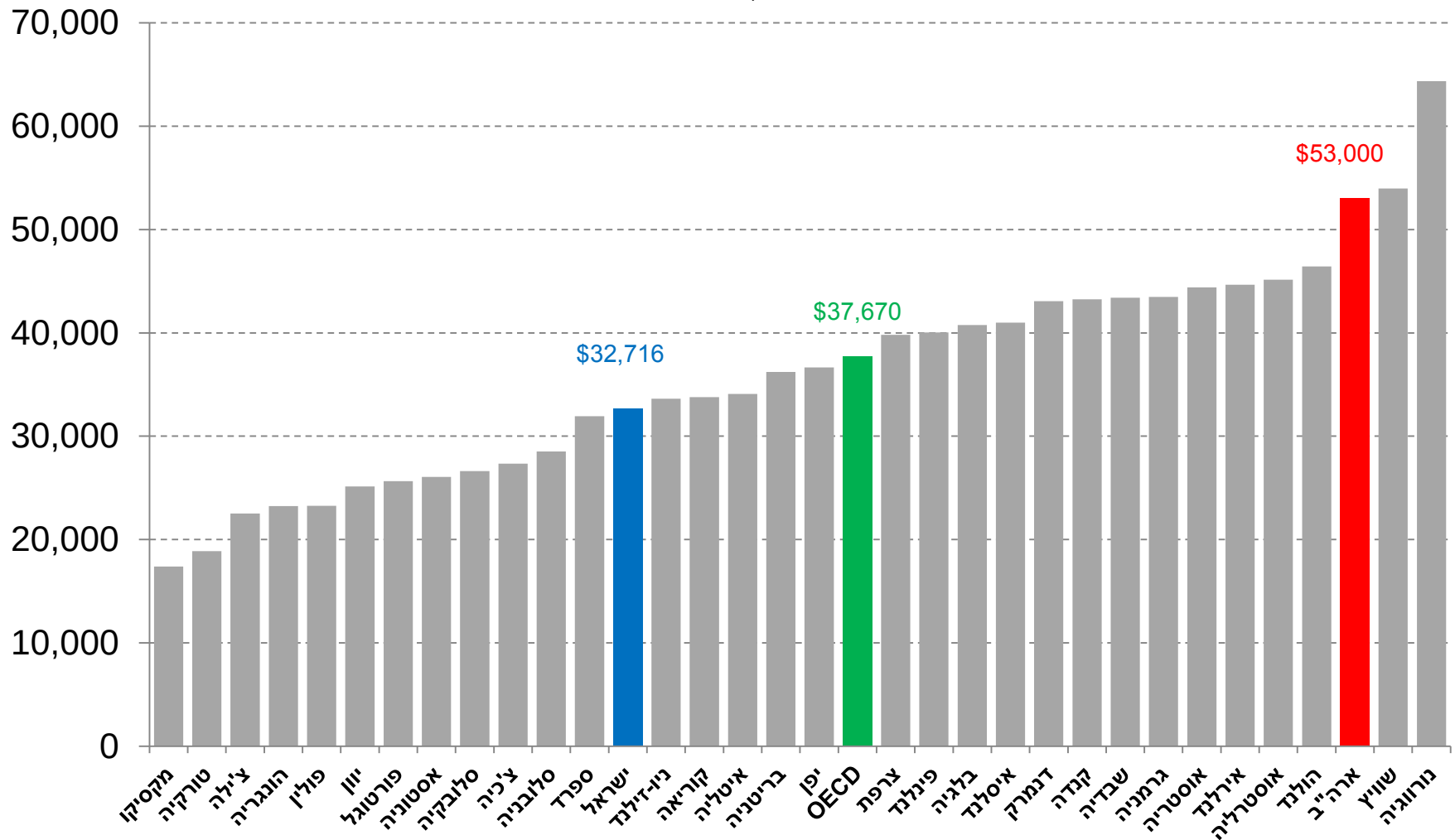

אתגרים

התוצר לנפש בישראל נמוך ממדינות ה-OECD

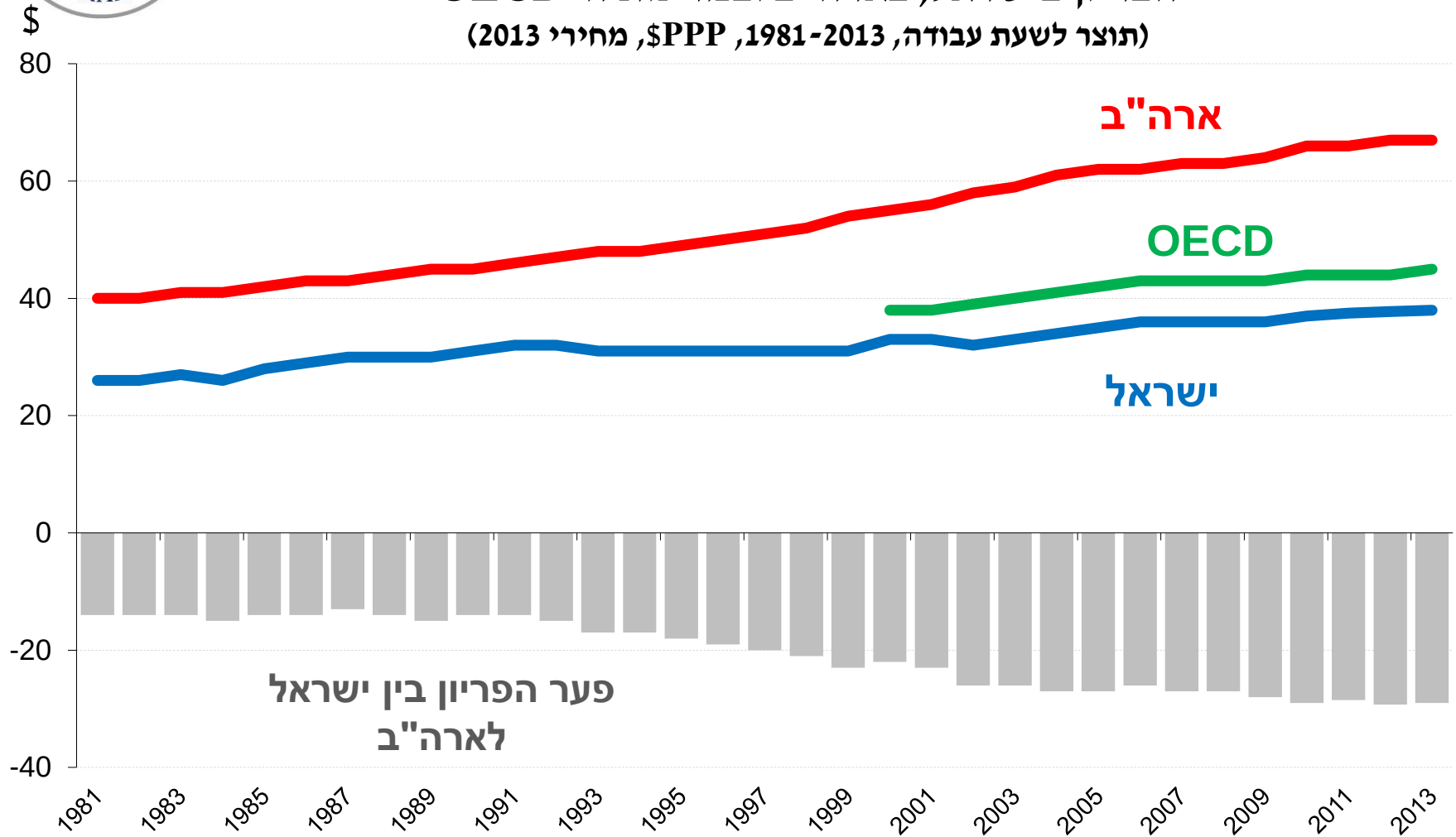

התוצר לנפש בישראל ובמדינות ה-OECD (2013, \$PPP)

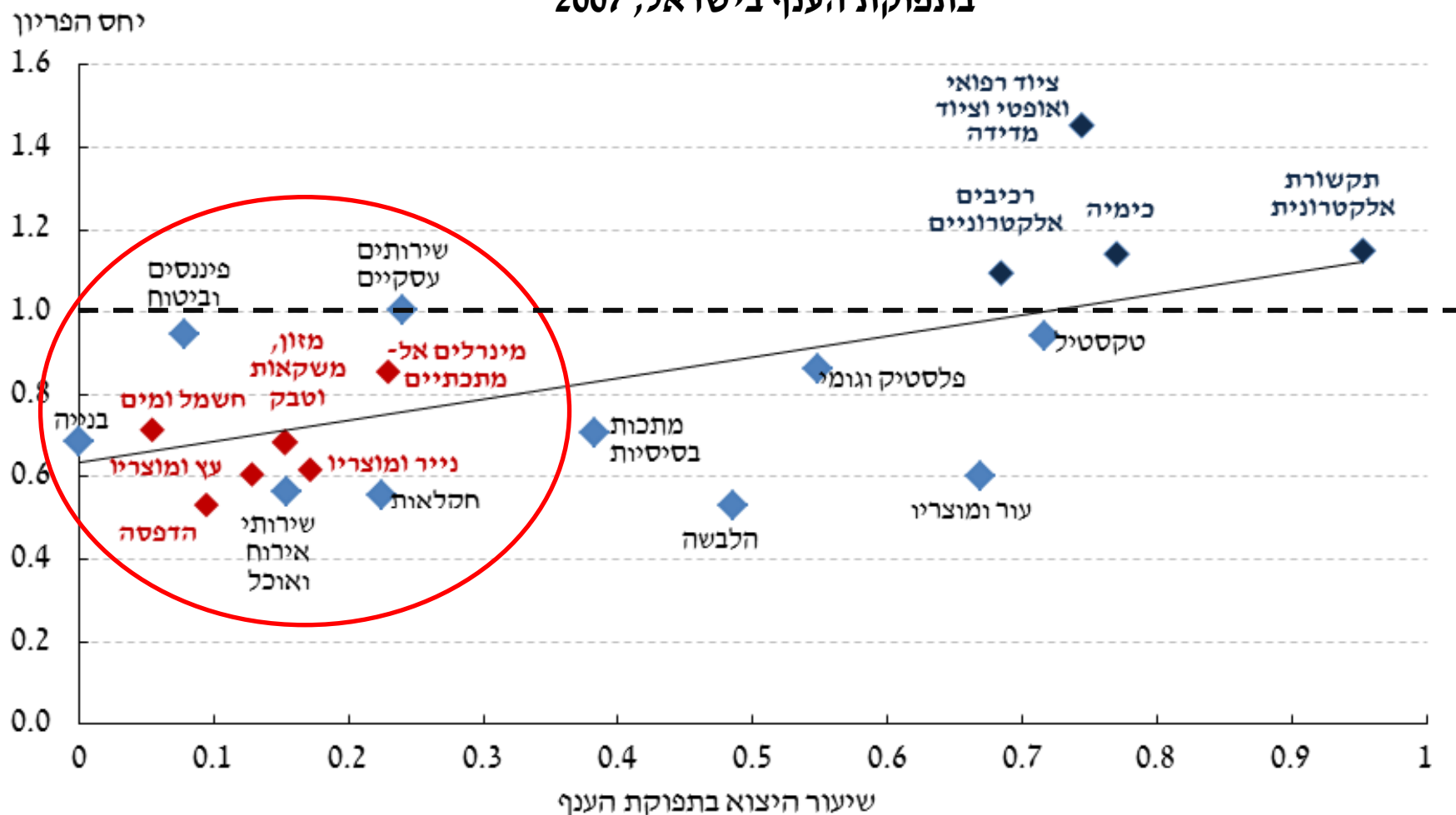
קצב גידול הפרייון אינו מספיק לצורך סגירת הפער מהמדינות המפותחות

הפרייון בישראל, בארה"ב ובמדינות ה-OECD
(תוצר לשעת עבודה, 1981-2013, \$PPP, מחירי 2013)

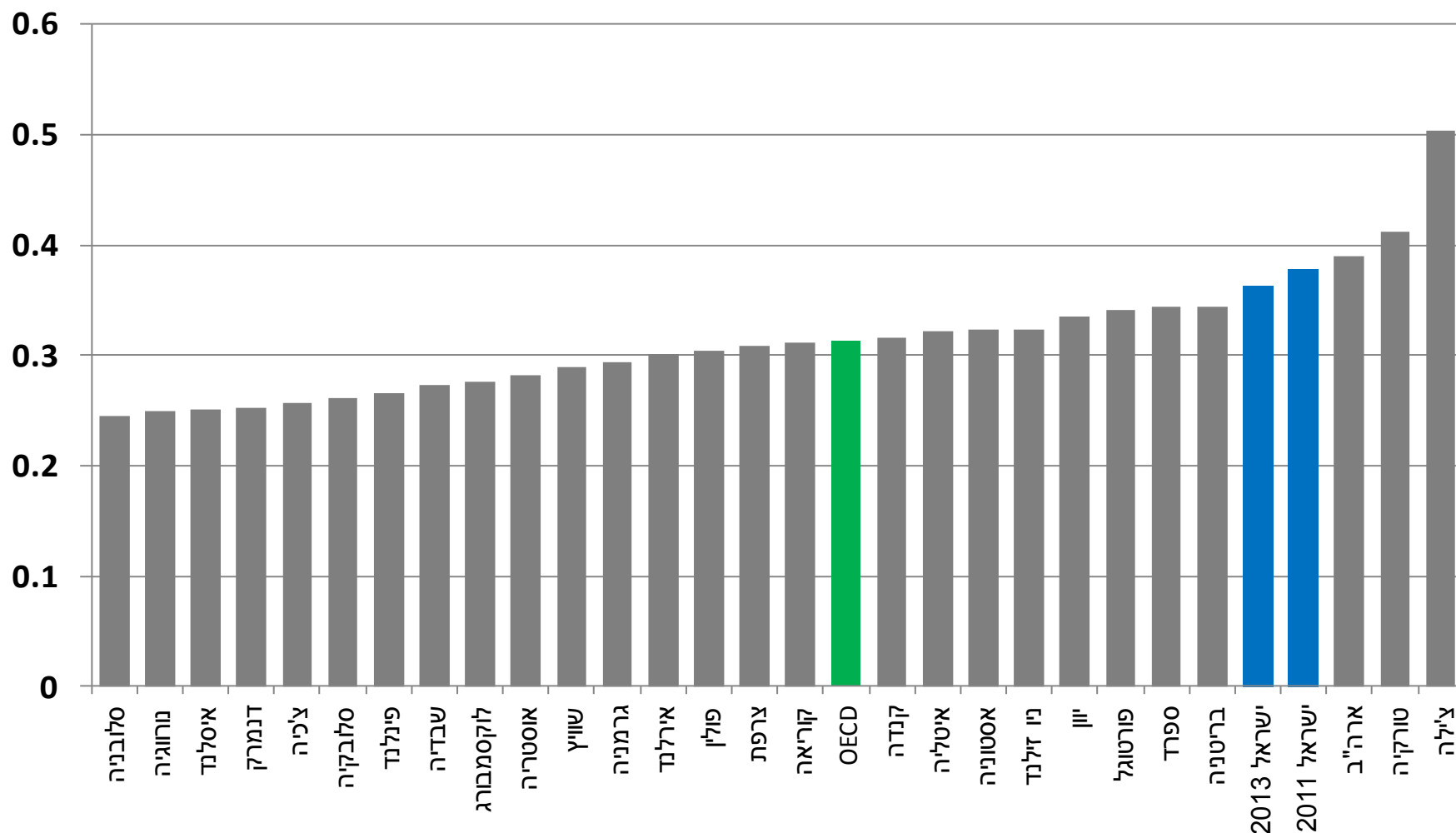
פער פריון לעובד שלילי בענפים המייצרים לשוק המקומי

פער הפריון הענפי בין ישראל לממוצע ה-OECD ושיעור הייצוא
בתפוקת הענף בישראל, 2007

מדד ג'יני לאי שוויון

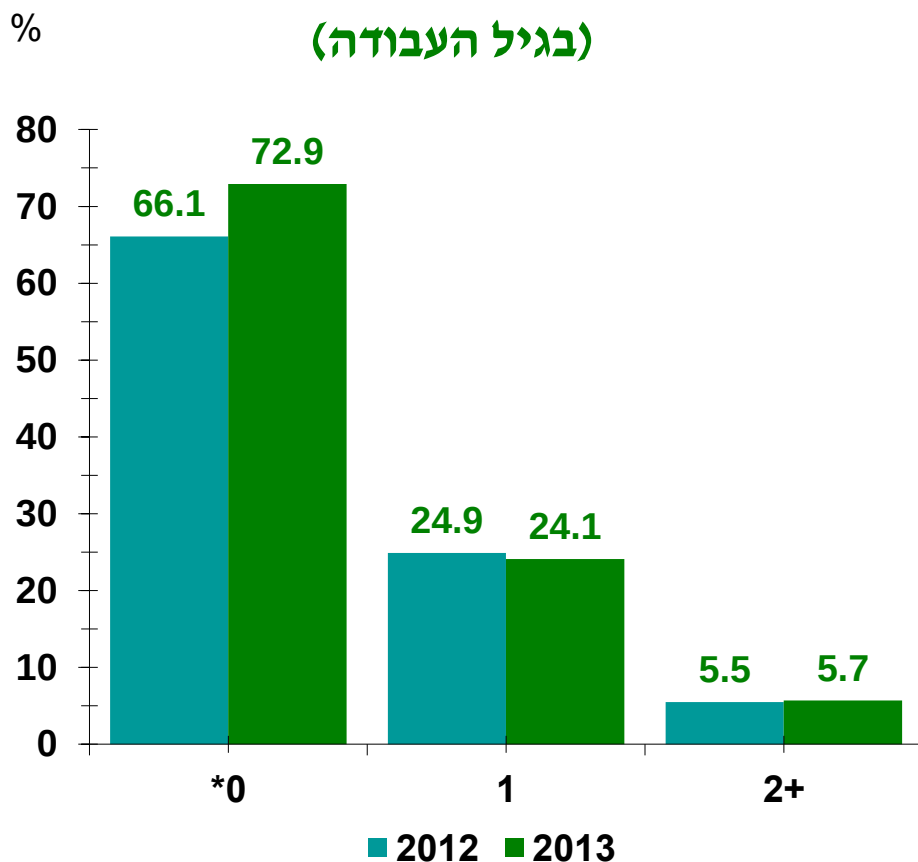
לאחר מיסים ותשלומי העברה, 2011

תחולת העוני בקרב משקי בית

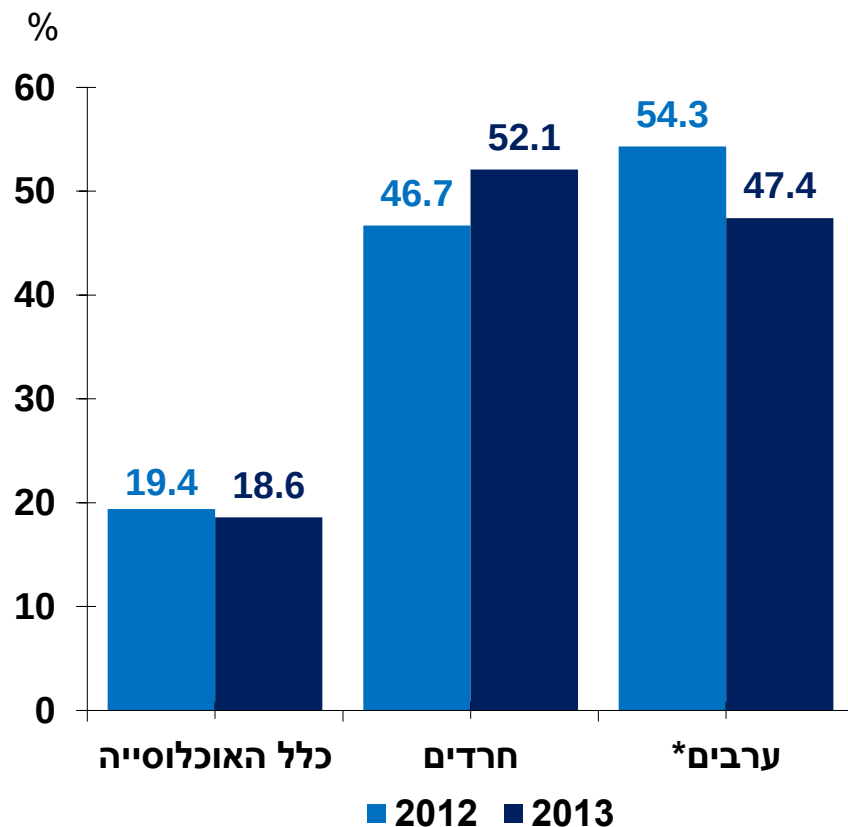
(2012-2013)

לפי מספר מפרנסים
(בגיל העבודה)

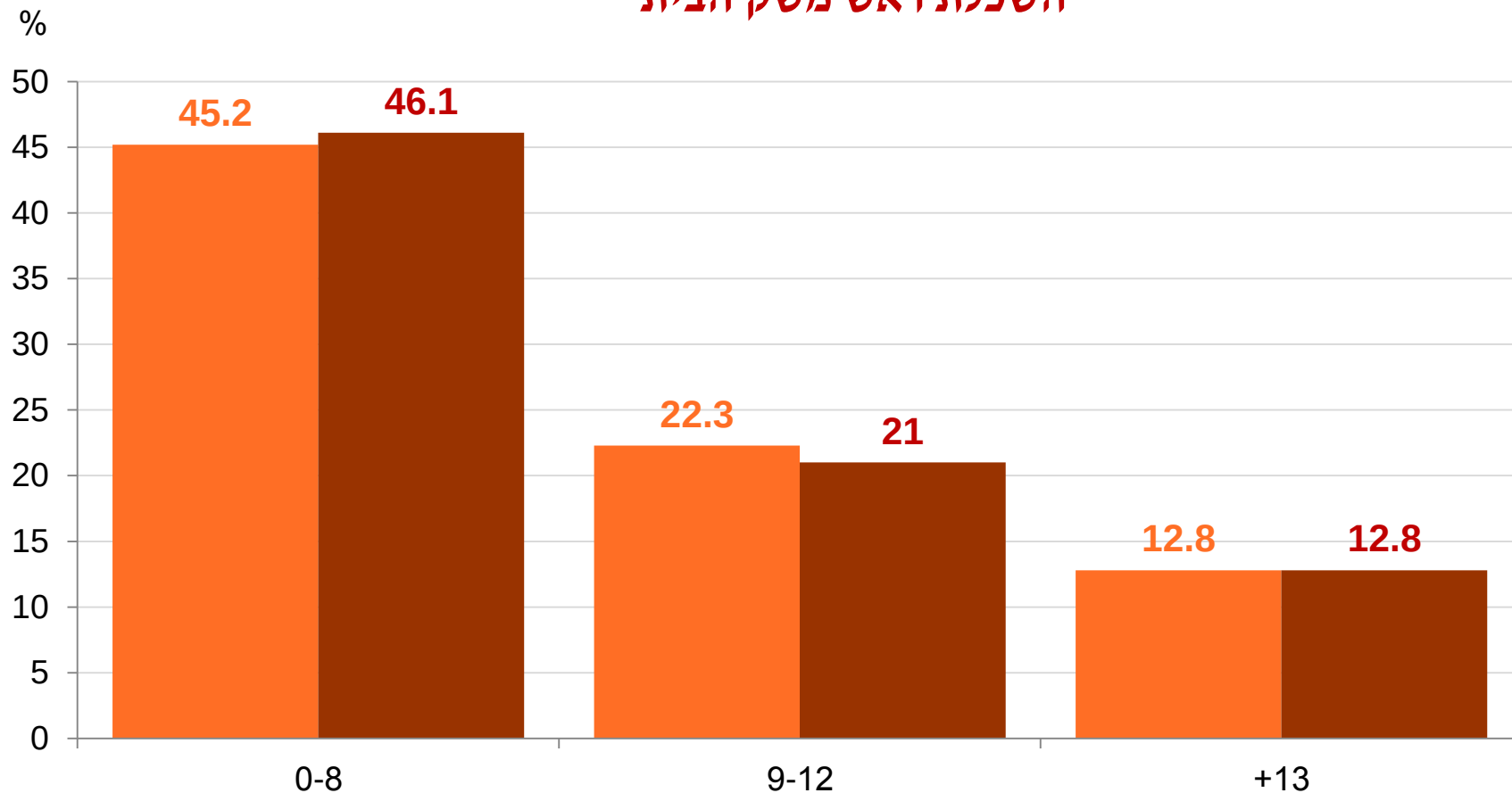
*ראש משק בית לא עובד, בגיל העבודה

לפי קבוצות אוכלוסייה

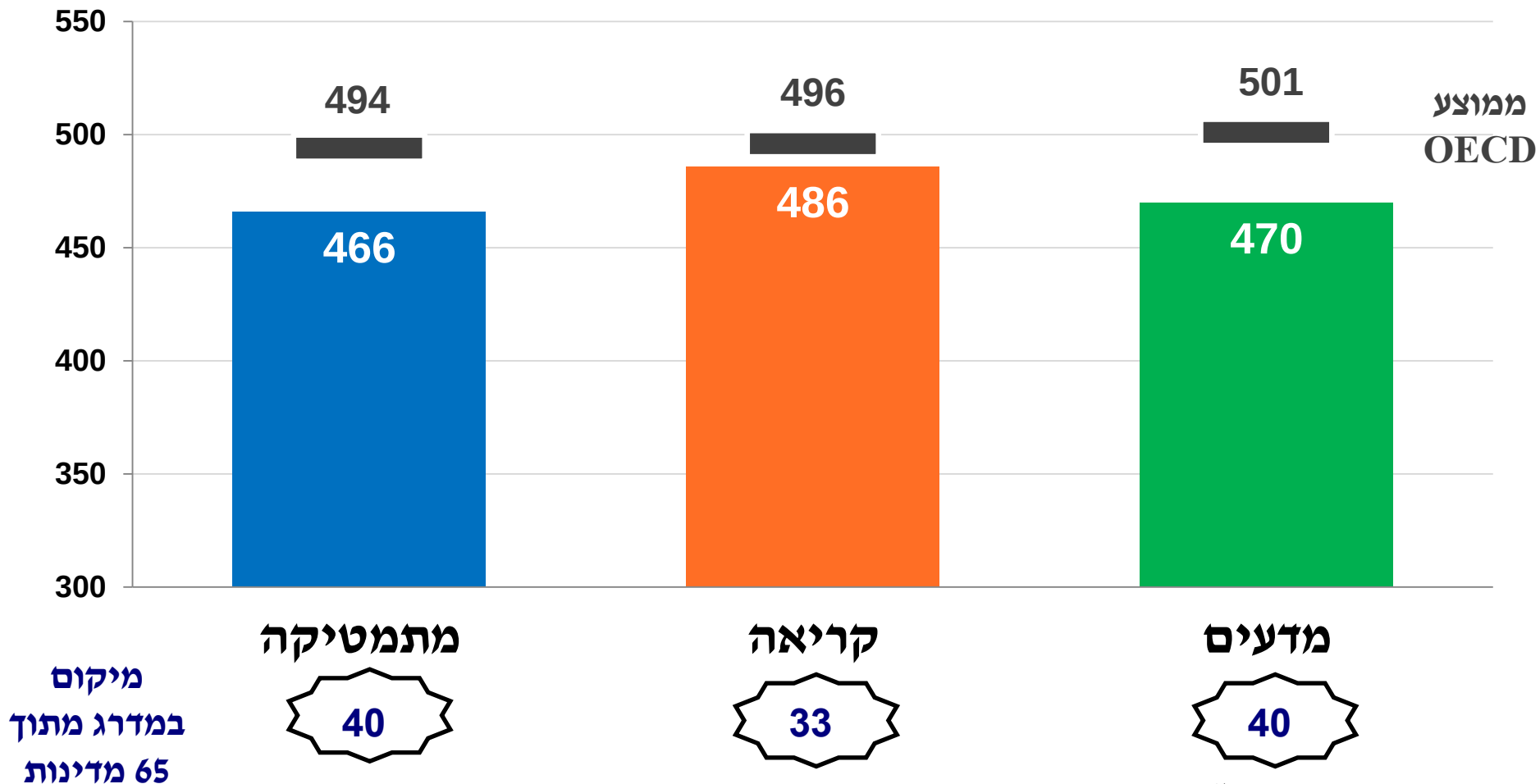
*ללא האוכלוסייה הבדואית בדרום

תחולת העוני היחסי בקבוצות אוכלוסייה לפי שנות השכלת ראש משק הבית

*שנות השכלה כוללות שנות לימוד בישיבה חרדית

הישגי ישראל מול ממוצע ה-OECD באוריינות קריאה, מתמטיקה ומדעים בפיזה 2012

* במבחן פיזה 2012 השתתפו 65 מדינות

✓ **עידוד צמיחה מכלילה ובת קיימא, המשלבת אוכלוסיות בעלות שיעור השתתפות נמוך, תוך עליה בהון האנושי ובכושר ההשתכרות שלהן ועלייה בפריון**

✓ **גיבוש תכנית אסטרטגית ממוקדת שתכלול:**

- **שילוב אוכלוסיות בתעסוקה**
 - חרדים (גברים)
 - ערבים (נשים)
 - מבוגרים (גיל פרישה)
- **טיפול בהעלאת ההון האנושי**
- **טיפול בגורמים מעודדי צמיחה ופריון:**
 - תשתיות
 - מו"פ
 - סביבה עסקית
 - תחרותיות
- **הערכות מערכות שירותים ציבוריים (בריאות, סיעוד, רווחה, פנסיה וכד')**

בימים אלה עולה שאלת ההשלכות של מערכות בחירות תכופות מדי על הכלכלה באופן כללי, וספציפית, כיצד תשפיע על המשק תקופת הביניים עד לכינונה של ממשלה חדשה. חשוב לומר: המשק נמצא אמנם בהאטה מסוימת, שמקורה בהאטה הגלובלית, אבל הוא יציב, והניסיון מראה שהמשק הישראלי עמיד בפני זעזועים בכלל, וזעזועים פוליטיים בפרט. כללי הפעולה לתקופות ביניים, כמו תקציב של 1/12, הופעלו בהצלחה גם בתקופות קודמות.

ואולם, אין ספק שהאתגרים הגדולים שניצבים בפני המשק, ושעל חלקם דיברתי כאן, יחייבו רפורמות והחלטות שממשלה יציבה, שמאריכה ימים, תוכל לקדם בהתמדה ובנחישות, על בסיס בחינה מעמיקה של האתגרים וחלופות המדיניות הרלוונטיות.

חשוב שתהליך הבחינה יהיה מעמיק, ענייני, ויישען על עובדות, על נתונים ועל ניתוח תהליכים אמתי; הדברים נכונים ביתר שאת בימים אלו, כאשר השיח הפוליטי, גם בהקשר הכלכלי, הופך מוקצן, לעיתים שטחי, ולפעמים אפילו אליים. חשוב לדון בסוגיות שעל הפרק על בסיס ניתוח מושכל, ללא התלהמות, ומבלי להשלות את עצמנו בכך שלבעיות יש פתרונות קסם קלים ופשוטים.

בנק ישראל ימשיך לספק ניתוח מקצועי ומעמיק של האתגרים העומדים על הפרק ולהציע חלופות מדיניות עבור כל ממשלה שתיבחר.

תודה